

ALFRED ZARĘBA
(1921–1988)

Alfred Zaręba urodził się 10 listopada 1921 r. w Krakowie. W r. 1939 zdał egzamin dojrzałości w krakowskim I Państwowym Gimnazjum im. B. Nowodworskiego. Po wybuchu wojny szybko włączył się do działalności konspiracyjnej, początkowo w Związku Walki Zbrojnej, następnie w Armii Krajowej, od 1943 r. do wiosny 1944 r. był łącznikiem Okręgowego Wydziału Oporu Społecznego Delegatury Rządu w Krakowie, był też łącznikiem Polskiej Agencji Telegraficznej (PAT). Żył wówczas w bardzo trudnych warunkach materialnych, utrzymywał się z korepetycji, po aresztowaniu ojca (który w 1942 r. zginął w Oświęcimiu) ukrywał się przed okupantem, jednak w r. 1942 rozpoczął studia na tajnym Uniwersytecie Jagiellońskim, studiując filologię polską i słowiańską oraz językoznawstwo indoeuropejskie u Kazimierza Nitscha, Zenona Klemensiewicza, Jana Safarewicza, Tadeusza Lehra-Splawińskiego, Mieczysława Małeckiego, Stanisława Pigonia. Osobistą relację o konspiracyjnych studiach humanistycznych zawarł później w zredagowanych przez siebie (wraz z żoną, profesor Marią Zarębiną) książkach zbiorowych *Alma Mater w podziemiu. Kartki z dziejów tajnego nauczania w Uniwersytecie Jagiellońskim 1941–1945* (Kraków 1964) i *Nec dat Academia. Kartki z dziejów tajnego nauczania w Uniwersytecie Jagiellońskim 1939–1945* (Kraków 1975). W r. 1944 brał udział w tajnym nauczaniu w szkolnictwie średnim jako nauczyciel w powiecie bocheńskim.

Studia rozpoczęte na podziemnym Uniwersytecie ukończył na wskrzeszonym Wydziale Humanistycznym UJ, uzyskując w 1946 r. magisterium z filologii polskiej na podstawie pracy z zakresu dialektologii napisanej pod kierunkiem profesora M. Małeckiego. Jeszcze przed magisterium, w 1945 r., został młodszym asystentem w Katedrze Filologii Słowiańskiej UJ, równocześnie w latach 1945–1948 pracował jako nauczyciel gimnazjalny, najpierw przez dwa lata w Niepołomicach (gdzie zebrał leksykalny materiał gwarowy do wydanego w r. 1954 *Słownictwa Niepołomic*), później przez rok w Krakowie. W latach 1948–1951 był lektorem języka polskiego w Szwecji, na uniwersytecie w Lundzie. W r. 1951 uzyskał na Uniwersytecie Jagiellońskim doktorat na podstawie rozprawy *Nazwy barw w dialektach i historii języka polskiego* (opublikowanej w 1954 r.); po obronie pracy doktorskiej ówczesne władze nie zezwoliły mu już na powrót na stanowisko lektorskie do Szwecji. Pozostał więc w Krakowie i w r. 1951 został powołany na stanowisko adiunkta w Katedrze Dialektologii Słowian UJ. W 1953 r. objął stanowisko zastępcy profesora języka polskiego i kierownika Zakładu Języka Polskiego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, skąd po roku powrócił na Uniwersytet Jagielloński, gdzie niebawem (w 1955 r.) został mianowany docentem i kierownikiem Zakładu Dialektologii Słowiańskiej. Na UJ pracował już do końca życia, w Katedrze (później Instytucie) Filologii Słowiańskiej przebył całą karierę akademicką, tu w r. 1965 uzyskał tytuł i stanowisko profesora nadzwyczajnego, w r. 1973 zaś tytuł i stanowisko profesora zwyczajnego. W r. 1986 został dyrektorem Instytutu Filologii Słowiańskiej UJ i pełnił tę funkcję (łącznie z funkcją kierownika Zakładu Języków Słowiańskich tego Instytutu) do września 1987 r. W latach 1956–1960 i 1964–1966 był prodziekanem Wydziału Filologicznego UJ. Przez kilka lat

(1974–1980) kierował Studium Doktoranckim Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej UJ. Jednocześnie w latach 1959–1967 wykładał w WSP w Katowicach, gdzie pracował na drugim etacie (najpierw jako docent, później profesor) w Katedrze Języka Polskiego. W roku akademickim 1979/1980 przebywał w Nancy jako visiting professor.

W czasie kilkudziesięcioletniej pracy dydaktycznej profesor Alfred Zaręba wychował wiele pokoleń slawistów. Pod jego kierunkiem powstało kilkadziesiąt prac magisterskich, był promotorem w ośmiu przewodach doktorskich oraz recenzentem w licznych przewodach doktorskich i habilitacyjnych. Jego uczniowie zajmują dziś katedry slawistyczne w kraju i za granicą.

Profesor Alfred Zaręba pełnił też wiele ważnych funkcji naukowych poza Uniwersytetem. Był członkiem wielu towarzystw i ciał naukowych, członkiem prezydium Komitetu Językoznawstwa i Komitetu Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, zastępcą przewodniczącego Komisji Językoznawstwa Krakowskiego Oddziału PAN, członkiem Komisji Ustalania Nazw Miejscowych i Obiektów Fizjograficznych przy Urzędzie Rady Ministrów, przez wiele lat działał we władzach Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego. Był także członkiem Komitetu Redakcyjnego „Poradnika Językowego” i „Prac Komisji Językoznawstwa Oddziału PAN w Krakowie”. Uczestniczył również w wielkich międzynarodowych przedsięwzięciach naukowych — jako reprezentant Polski w *Atlasie linguarum Europae* i przewodniczący polskiego zespołu *Ogólnokarpackiego atlasu dialektologicznego*.

Olbrzymi i tematycznie zróżnicowany jest dorobek naukowy Alfreda Zaręby. Bibliografia jego prac zawiera 294 pozycje, w tym wiele książek.

Głównym polem działalności naukowej A. Zaręby była dialektologia polska, uprawiana przezeń z zapałem przez cały okres aktywności naukowej. Zajmował się zwłaszcza gwarami południowej Małopolski, Orawy i Śląska, ale ogłosił też drukiem kilkanaście artykułów dotyczących ogólnodialektycznych zjawisk polskich. Najważniejszą pracą dotyczącą gwar małopolskich jest pierwszy polski gwarowy słownik tematyczny *Słownictwo Niepołomic* („Prace i Materiały Etnograficzne” X, z. 1, Wrocław–Kraków 1954, s. 126–248 + 21 tablic). Opublikował również drobniejsze teksty gwarowe: *Trzy teksty małopolskie* („Język Polski” XXXIV, 1954, s. 111–120), *Tekst z Zawoi pow. suskiego* („Język Polski” XXXVII, 1957, s. 132–138). Przez lata interesował się gwarami orawskimi, ogłosił drukiem dwa obszernie zbiory tekstów gwarowych, w znacznej części zapisanych osobiście w terenie: *Orawskie teksty gwarowe z obszaru Polski* („Zeszyty Naukowe UJ. Prace Językoznawcze” 6, Kraków 1964, wspólnie z M. Karasiem), *Orawskie teksty gwarowe z obszaru Czechosłowacji* („Zeszyty Naukowe UJ. Prace Językoznawcze” 19, Kraków 1967), opublikował kilka artykułów dotyczących tych gwar. Zamierzał opracować gwarowy słownik orawski, zgromadził więc olbrzymią kartotekę słownikową, jednak przedwczesna śmierć uniemożliwiła jej wykorzystanie. Obecnie Instytut Filologii Słowiańskiej UJ we współpracy z Instytutem Języka Słowackiego Słowackiej Akademii Nauk rozpoczął opracowywanie tych bezcennych materiałów i przygotowanie odpowiedniego słownika.

Największe sukcesy odniósł A. Zaręba jako badacz dialektu śląskiego, wykazując językową polskość Śląska (por. artykuł *Polskość Śląska w świetle słownictwa*, „Język Polski” XLVI, 1966, s. 85–94). O różnych zagadnieniach gwar śląskich pisał wszechstronnie, często i dużo, o czym świadczy objętość zbioru rozproszonych prac śląskoznawczych (*Szkice z dialektologii śląskiej*, Katowice 1988), liczącego ponad 500 stron. Z osobnych pozycji książkowych odnotować należy *Śląskie teksty gwarowe* (Kraków 1961), *Śląsk w świetle geografii językowej* (Wrocław 1974), obszerny *Słownik Starych Siolkowic w powiecie opolskim* (Kraków 1960; opis systemu gramatycznego w osobnej pracy *Gwara Siolkowic*, [w:] *Stare i Nowe Siolkowice*, cz. II, Wrocław 1966, s. 20–55). Największym jednak osiągnięciem prof. Zaręby w tym zakresie jest ośmiotomowy *Atlas językowy Śląska* (Kraków–Warszawa 1969–1998, dwa ostatnie tomy wydano już po śmierci autora). Jest to kapitalne dzieło zawierające ogromny materiał faktograficzny zebrany w czasie badań terenowych, przedstawiające językowe zróżnicowanie Śląska, związki gwar śląskich z ościennymi obszarami dialektycznymi polskimi i słowiańskimi, wzbogacające w sposób istotny wiedzę o dialekcie śląskim, o miejscu dialektu śląskiego wśród dialektów polskich, o kontaktach międzyjęzykowych (w tym o kontaktach polsko-niemieckich) na określonej części polskiego obszaru językowego. *Atlas* zawiera 1500 map (z odpowiednimi komentarzami), przedstawiających olbrzymią ilość zjawisk leksykalnych, słowotwórczych, gramatycznych. Jest to prawdziwe dzieło życia profesora Zaręby.

Alfred Zaręba żywo się też interesował problemami metodologicznymi dialektologii, metodami i technikami pracy dialektologa w terenie i w gabinecie. Dał temu wyraz w kilku pracach, zawierających również wskazówki praktyczne: *O sposobach transkrybowania tekstów gwarowych* („Poradnik Językowy” 1954, s. 12–21), *O metodach i technice badań gwarowych* („Biuletyn PTJ” XIV, 1955, s. 140–156), *Zbieranie materiałów gwarowych. Wskazówki dla etnografa w terenie* (Wrocław 1956), *Praca dialektologa w terenie* (Wrocław 1958).

W ścisłym związku z zainteresowaniami dialektologicznymi pozostają szczególnie studia A. Zaręby z zakresu kontaktów międzyjęzykowych i zjawisk interferencji. Najpierw zajmował się problemami leksykalnych kontaktów polszczyzny ogólnej z innymi językami (*Włoskie zapożyczenia we współczesnej polszczyźnie*, „Język Polski” XXVII, 1947, s. 16–21; *Węgierskie zapożyczenia w polszczyźnie*, „Język Polski” XXXI, 1951, s. 113–125; *Wpływ polszczyzny na słownictwo innych języków słowiańskich*, „Język Polski” XLI, 1961, s. 1–19). Później badał różnorakie kontakty międzyjęzykowe w dialektach, czemu poświęcił takie prace, jak: *Ze związków językowych polsko-czesko-słowackich: rodzinny przystosunek -ula* („Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej” V, 1965, s. 457–464), *Z nowszych związków leksykalnych polsko-czeskich. Polskie spolegliwy — czeskie spoolehlyv* („Slavia Occidentalis” XXVII, 1968, s. 309–317), *Ze zjawisk interferencji na pograniczu językowym słowiańsko-niemieckim* („Rocznik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Krakowie. Prace Językoznawcze” II, 1973, s. 197–203), *Ze związków językowych polsko-łuszyckich* („Język Polski” LIII, 1973, s. 208–218), *Ze zjawisk językowych na pograniczu polsko-słowackim* („Slavica Slovaca” IX, 3, Bratislava 1974, s. 247–253), *Kontakty leksykalne na*

pograniczu językowym polsko-czesko-słowackim („Z Polskich Studiów Slawistycznych”, seria V, 1978, s. 333–341).

Ważne miejsca w dorobku Alfreda Zaręby zajmują studia z zakresu leksykologii polskiej, wśród nich ważna monografia *Nazwy barw w dialektach i historii języka polskiego* (Wrocław 1954, s. 204 + 2 mapy). Ogłosił także cały szereg wartościowych studiów wyrazowych, w których twórczo łączył metody geografii lingwistycznej z metodami analizy leksykologicznej poszczególnych wyrazów, rodzin wyrazowych i pól semantycznych: *Z geografii i historii wyrazów polskich*. 1. *Żelazna obręcz na obwodzie koła* („Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej” III, 1958, s. 135–186 + mapa), 2. *Wrona, g(l)apa ‘Corvus cornix’* („Zeszyty Naukowe UJ. Prace Językoznawcze” 5, Kraków 1963, s. 123–158), *Z zapomnianych wyrazów polskich: (z)golemy* („Prace Filologiczne” XVIII, 4, 1965, s. 199–206), *‘Chodzić’, ‘biegać’, ‘latać’ w dialektach śląskich* („Zbornik za filologiju i lingvistiku” (Novi Sad) XI, 1968, s. 285–288), *O wyrazach bliskoznacznych w dialektach polskich: przać — lubi(e)ć — mam rad(a)* („Prace Filologiczne” XXXV, 1975, s. 369–374), *Z zagadnień słownictwa gwarowego na Śląsku: choroba — niemoc — stępczka* (w: *Bereiche der Slavistik. Festschrift zu Ehren von Josip Hamm*, Wien 1975, s. 329–337), *Z historii słownictwa polskiego: staropolskie i gwarowe brzeździeć się ‘świtać’* (w: *Opuscula Polono-Slavica*, red. M. Kucała, K. Rymut, Wrocław 1979, s. 423–427).

W związku z badaniami dialektologicznymi pozostają też studia z zakresu onomastyki polskiej. A. Zaręba interesował się głównie antroponimią i jej miejscem w języku (por. *Osobowe nazwy własne i ich miejsce w systemie językowym*, „Poradnik Językowy” 1979, s. 1–12), badał przede wszystkim ludowe nazewnictwo osobowe, gwarowe słowotwórstwo antroponimiczne. Ogłosił szereg obszernych, ważnych i bogatych materiałowo prac z tego zakresu, w istotny sposób wzbogacających wiedzę o polskiej ludowej antroponimii: *Polskie imiona ludowe (problematyka zagadnienia)* („Onomastica” III, 1957, s. 129–178 i 419–446), *Polskie imiona ludowe. Wybór materiałów* („Onomastica” V, 1959, s. 373–408), *Formy nazwisk żon i dzieci w dialektach języka polskiego* („Onomastica” XI, 1966, s. 320–344, i XII, 1967, s. 232–275), *O nazwiskach żeńskich typu Kępina, Kępianka we współczesnej polszczyźnie* (w: *W służbie nauce i szkole*, Warszawa 1970, s. 149–154). W zasadzie nie zajmował się badaniem nazewnictwa miejscowego, ale przysłużył się i tej gałęzi onomastyki jako współredaktor (wraz z M. Karasiem) 47 tomów *Urzędowych nazw miejscowości i obiektów fizjograficznych*, przynoszących przebogatą toponimię i mikrotoponimię z terenu południowej Polski.

Alfred Zaręba był również wyczulony na zmiany zachodzące we współczesnej polszczyźnie ogólnej, pisał więc o tendencjach rozwojowych współczesnego języka polskiego, o pewnych obocznościach funkcjonujących w dzisiejszym języku polskim, o słownictwie okupacyjnym i powojennym, o prowincjonalizmach, o formacjach ekspresywnych, o obcych nazwach geograficznych we współczesnej polszczyźnie, o źródłach do słownika współczesnego języka polskiego, wreszcie o literackich językach regionalnych w Polsce.

Alfred Zaręba pozostawił bogaty dorobek polonistyczny, cenne prace z zakresu dialektologii, onomastyki, leksykologii, gwarowej leksykografii, kontaktów międzyjęzykowych, obszerne teksty gwarowe, wartościowe przyczynki dotyczące współczesnego języka ogólnego. Trwałą wartość mają przede wszystkim opracowania dialektu śląskiego, a wśród nich fundamentalny *Atlas językowy Śląska*.

W pracach polonistycznych A. Zaręby poszczególne zjawiska językowe są zwykle rozpatrywane na szerokim tle ogólnosłowiańskim bądź zachodniosłowiańskim, przy czym to tło jest często rezultatem samodzielnych badań sławistycznych autora. Oprócz prac polonistycznych A. Zaręba, który przez niemal cały okres aktywności zawodowej był organizacyjnie związany ze sławistyką i wykładał różne przedmioty sławistyczne, napisał cały szereg prac sławistycznych, dotyczących zagadnień ogólnosłowiańskich bądź problemów języków zachodniosłowiańskich i południowsłowiańskich. W dorobku sławistycznym wyróżniają się prace leksykologiczne (z zastosowaniem metod geografii lingwistycznej), onomastyczne i dialektologiczne. Spośród prac z zakresu słowiańskiej leksykologii godne uwagi są zwłaszcza artykuły *Z geografii słowiańskich nazw chwastów* („Zeszyty Naukowe UJ. Filologia” 6, Kraków 1960, s. 15–52), *Z geografii wyrazów bułgarskich* („Zeszyty Naukowe UJ. Prace Językoznawcze” 53, Kraków 1977, s. 53–57), *Iz geografije slavenskih izraza *šija — *krъkъ* (w: *Zbornik u čast Petru Skoku o stotoj obljetnici rojdenja*, Zagreb 1985, s. 543–564), *Zur Geschichte und Geographie der slavischen Wörter: urslav. *velijъ, *velikъjъ ‘gross’* („Die Welt der Slaven” (Köln–Wien) XXI, 1976, s. 180–185), *O nazwach stron świata w językach słowiańskich* („Makedonski jazik” (Skopje) XXXII–XXXIII, 1982, s. 235–239), *Ze słowiańskich zagadnień semantycznych: ‘czuć’, ‘słyszeć’, ‘pachnieć’* („Južnoslovenski filolog” (Beograd) XXX, 1973, s. 117–124).

W związku z badaniami polskiej antroponimii powstały analogiczne prace sławistyczne, poświęcone głównie południowsłowiańskiemu słowotwórstwu onomastycznemu: *O niektórych formacjach onomastycznych w gwarach bułgarskich* (w: *Studia linguistica in honorem Thaddei Lehr-Splawiński*, Warszawa 1963, s. 281–285), *Formacje odnęzowskie w dialektach południowsłowiańskich* („Z Polskich Studiów Sławistycznych”, seria II, 1963, s. 109–119), *Z geografii patronimicznych formacji w językach słowiańskich* („Zeszyty Naukowe UJ. Prace Językoznawcze” 41, Kraków 1974, s. 67–74).

W dorobku profesora Zaręby znalazły się też prace z zakresu dialektologii niektórych języków słowiańskich, np. *Gwarowy tekst lużycki (mużakowski)* („Zeszyty Naukowe UJ. Prace Językoznawcze” 15, Kraków 1965, s. 281–294), artykuł o rozwoju prasłowiańskiego **ε* w lużyckiej gwarze mužakowskiej (*Slawisch-deutsche Wechselbeziehungen in Sprache, Literatur und Kultur*, Berlin 1969, s. 296–299); prace dotyczące kontaktów językowych polsko-lużyckich i polsko-czesko-słowackich oraz materiały do gwarowego słownika orawskiego, ważne także dla dialektologii lużyckiej, czeskiej i słowackiej, zostały wymienione wyżej. Zajmował się pewnymi problemami dialektologii serbsko-chorwackiej, np. pisał o próbie stworzenia języka literackiego na podstawie dialektów chorwackich we Włoszech. Przez wiele lat

profesor Zaręba zbierał gwarowe teksty macedońskie (zapisywane u mieszkających w Polsce emigrantów z Macedonii Egejskiej) i przygotowywał monografię *Dialekty macedońsko-egejskie*, której nie udało mu się ukończyć, chociaż opracował do druku wybór tekstów gwarowych (ciągle, niestety, nie wydany).

W ostatnich latach życia profesor Zaręba zaangażował się w prace nad międzynarodowym przedsięwzięciem naukowym *Ogólnokarpackim atlasem dialektologicznym* (OKAD). Brał udział w opracowaniu założeń metodologicznych tego atlasu i w zestawieniu kwestionariusza, opracował polską wersję tego kwestionariusza, organizował zbieranie materiałów do atlasu, aktywnie uczestniczył w międzynarodowych sesjach naukowych, na których dyskutowano poszczególne przygotowywane mapy i tomy dzieła, prowadził prace redakcyjne nad tomem wydanym w Polsce już po jego śmierci.

Przy różnych okazjach A. Zaręba przedstawiał osiągnięcia polskiego językoznawstwa sławistycznego i kierunki rozwoju poszczególnych dyscyplin sławistycznych, np. *Polski dorobek w zakresie językoznawstwa słowiańskiego po drugiej wojnie światowej* (w: *Beogradski Mejdunarodni Slavistički Sastanak*, Beograd 1957, s. 289–310, wspólnie z T. Lehrem-Spławińskim), *Dorobek i kierunki badawcze w zakresie onomastyki w 20-leciu PRL* („Biuletyn PTJ” XXIV, 1966, s. 59–71), *Dialektologia słowiańska w latach 1918–1939. Problemy i metody badań. Krytyczny przegląd dorobku* (w: *Słowianoznawstwo w okresie międzywojennym (1918–1939)*, t. I, Wrocław 1988, s. 123–151). Przez 21 lat był też współpracownikiem międzynarodowej bibliografii językoznawstwa słowiańskiego publikowanej w „Roczniku Sławistycznym”, kilkaset jego notek bibliograficznych (niekiedy bardzo obszernych, właściwie związanych krytycznych recenzji omawianych pozycji) odnajdujemy w tomach XVIII–XXXIX (za lata 1957–1978) tego czasopisma.

Najważniejsze prace naukowe profesora Zaręby, rozproszone po różnych wydawnictwach krajowych i zagranicznych, zostały zebrane w dwu obszernych tomach: *Pisma polonistyczne i sławistyczne* (Warszawa–Kraków 1983) i *Szkice z dialektologii śląskiej* (Katowice 1988).

Profesor A. Zaręba był uczonym o wielkich zasługach dla polonistyki i sławistyki, badaczem, który wprowadził do obiegu naukowego nowe, bogate materiały faktograficzne i nowe, cenne interpretacje faktów językowych. Cieszył się wielkim uznaniem i autorytetem w kraju i w sławistycznych kręgach za granicą. Wyrazem uznania zasług naukowych profesora Alfreda Zaręby przez środowisko językoznawców-sławistów polskich i zagranicznych jest poświęcony mu obszerny tom *Studia z dialektologii polskiej i słowiańskiej*, pod redakcją Wiesława Borysia i Władysława Sędzika (Warszawa 1992), zawierający omówienie dorobku naukowego (przez Mariana Kucalę) i bibliografię publikacji A. Zaręby oraz 38 artykułów napisanych przez przyjaciół, kolegów i uczniów profesora, w tym przez 27 językoznawców polskich, reprezentujących kilka ośrodków naukowych, a także przez sławistów angielskich (Henry Leeming), chorwackich (Mijo Lončarić), czeskich (A. Vašek), macedońskich (Kosta Peev, Božidar Vidoeski), niemieckich (Reinhold Olesch), serbskich (Drago Čupić, Milka Ivić, Aleksander Mladenović), słowackich (L'ubomir Ďurovič, Alois Habovštiak).

Profesora Alfreda Zarębę, który zmarł w Krakowie 20 lutego 1988 r., uczczono też w 10. rocznicę jego śmierci. W marcu 1998 r. odbyła się w Krakowie konferencja naukowa, zorganizowana przez Instytut Filologii Słowiańskiej UJ i Komisję Słowianoznawstwa PAN, poświęcona pamięci Alfreda Zaręby i Józefa Reczka. Wśród 25 wygłoszonych referatów kilka dotyczyło różnych aspektów dorobku naukowego A. Zaręby bądź nawiązywało bezpośrednio do jego osiągnięć naukowych: Jerzy Rusek omówił dorobek slawistyczny, a Halina Mieczkowska dorobek leksykologiczny A. Zaręby, Halina Kurek rozpatrzyła poglądy socjolingwistyczne uczonego, Roman Laskowski w bardzo osobistym wystąpieniu mówił o przebiegu prac nad *Atlasem językowym Śląska*, Barbara Oczkowska przedstawiła pięć dotychczas wydanych tomów *Ogólnokarpackiego atlasu dialektologicznego*, którego koncepcja i założenia metodologiczne są w znacznym stopniu dziełem A. Zaręby, Jerzy Reichan nawiązał do badań nad słowotwórstwem gwar śląskich w pracach A. Zaręby, Ivor Ripka przedstawił stan prac nad planowanym słownikiem gwar orawskich, Józef Kąs — charakterystykę gwar orawskich w twórczości naukowej A. Zaręby. Kilka dalszych referatów wygłoszonych na konferencji nawiązywało do zainteresowań badawczych A. Zaręby i do tematyki jego studiów naukowych. Referaty konferencyjne ukazały się drukiem w r. 1999 w tomie *In memoriam Alfredi Zaręba et Josephi Reczek*, w serii „Prace Komisji Słowianoznawstwa Oddziału PAN w Krakowie”.

Bibliografia

- Bibliografia publikacji Profesora Alfreda Zaręby*, oprac. W. Sędzik, [w:] *Studia z dialektologii polskiej i słowiańskiej*, Warszawa 1992, s. 15–37.
- K. Фелешко, Алфред Заремба (1921–1988), „Зборник Матице српске за филологију и лингвистику” XXXI, 1, Нови Сад 1988, s. 183–186.
- M. Kucała, *Profesor Alfred Zaręba (1921–1988). Dialektolog — onomasta — leksykolog*, [w:] *Studia z dialektologii polskiej i słowiańskiej*, Warszawa 1992, s. 9–13.
- H. Kurek, *Alfred Zaręba — socjolingwista*, [w:] *In memoriam Alfredi Zaręba et Josephi Reczek. W dziesiątą rocznicę śmierci*, red. H. Mieczkowska, „Prace Komisji Słowianoznawstwa” PAN, Oddział w Krakowie, nr 51, Kraków 1999, s. 25–30.
- H. Mieczkowska, *Alfred Zaręba — leksykolog*, [w:] *In memoriam Alfredi Zaręba et Josephi Reczek. W dziesiątą rocznicę śmierci*, red. H. Mieczkowska, „Prace Komisji Słowianoznawstwa” PAN, Oddział w Krakowie, nr 51, Kraków 1999, s. 31–37.
- H. Mieczkowska, *Pamięci Profesora Alfreda Zaręby i Docenta Józefa Reczka (konferencja naukowa)*, „Język Polski” LXXVIII, 1998, s. 276–278.
- B. Oczkowska, *Profesor Alfred Zaręba (10 XI 1921–19 II 1988)*, „Poradnik Językowy” 1989, s. 73–77.
- J. Rusek, *Dokonywania slawistyczne Alfreda Zaręby*, [w:] *In memoriam Alfredi Zaręba et Josephi Reczek. W dziesiątą rocznicę śmierci*, red. H. Mieczkowska, „Prace Komisji Słowianoznawstwa” PAN, Oddział w Krakowie, nr 51, Kraków 1999, s. 15–23.
- S. Urbańczyk, *Sp. Alfred Zaręba (10 XI 1921–20 II 1988)*, „Język Polski” LXVIII, 1988, s. 73–76.